

DECIZIE
asupra sesizării pentru interpretarea art. 135 din Constituția Republicii Moldova

din 04.12.2006

Monitorul Oficial nr.189-192/16 din 15.12.2006

* * *

Curtea Constituțională în componența:

Victor PUȘCAȘ - președinte
Alina IANUCENCO - judecător
Mircea IUGA - judecător
Dumitru PULBERE - judecător
Elena SAFALERU - judecător
Ion VASILATI - judecător-raportor

cu participarea grefierei Maia Laur, examinând, în conformitate cu art.44 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea ministrului justiției Vitalie Pîrlog pentru interpretarea art.135 din Constituția Republicii Moldova,

a constatat:

1. La 1 noiembrie 2006 ministrul justiției a depus o sesizare pentru interpretarea art.135 din Constituție, articol care stipulează atribuțiile Curții Constituționale.

În sesizare se subliniază că, potrivit art.13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului: “Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe judecătorești, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale”. Autorul sesizării consideră că Republica Moldova poate să-și îndeplinească obligația pozitivă, ce rezultă din art.13 al Convenției, prin abilitarea Curții Constituționale cu competența de a examina, după epuizarea altor căi de atac prevăzute de legislația Republicii Moldova, cererile persoanelor care se consideră lezate în drepturile și libertățile protejate de Convenție sau de protocoalele sale adiționale.

El susține că, întrucât Legea Supremă nu interzice investirea Curții Constituționale cu alte atribuții, decât cele prevăzute de art.135 alin.(1) din Constituție, Parlamentul poate să extindă prin lege competența Curții Constituționale. În opinia sa, Curții Constituționale i se poate conferi competența de a examina sesizările cetățenilor care se pretind vătămați într-un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte fără a opera modificări în Legea Supremă.

Relevând necesitatea asigurării efective a recunoașterii și respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ministrul justiției solicită interpretarea art.135 din Constituție integral în sensul dacă Parlamentul poate abilita Curtea Constituțională cu alte atribuții, decât cele stipulate de art.135 alin.(1) din Constituție, fără revizuirea acesteia.

2. Efectuând o analiză prealabilă, Curtea constată că, în aspectul în care este abordată, problema de drept expusă în sesizare nu poate face obiectul jurisdicției constituționale, în exercitarea căreia Curtea interpretează Constituția.

Astfel, cererea privind interpretarea art.135 din Constituție emană din prezumția autorului că legiuitorul, fără revizuirea Constituției, poate abilita Curtea Constituțională cu atribuția de a examina sesizările persoanelor care se consideră lezate în drepturile și libertățile protejate de Constituție, de Convenția Europeană a Drepturilor Omului ori de alte tratate internaționale la care Republica Moldova este parte.

Curtea Constituțională observă că, de fapt, autorul sesizării sugerează ideea interpretării indirecte a art.135 din Constituție prin deslușirea sensului dispozițiilor constituționale privind atribuția de legiferare a Parlamentului în domeniile rezervate legilor constituționale și organice, considerînd-o posibilă și adecvată.

Considerînd inacceptabile premisele și concluzia ulterioară a autorului sesizării, Curtea reține că raționamentele prezumtive, ipotetice, oricît de logice ar părea, nu pot motiva interpretarea art.135 din

Constituție. În virtutea invalidității raționamentelor expuse de autor, Curtea apreciază sesizarea ca fiind lipsită de obiect, prin urmare, nesusceptibilă de examinare în fond.

3. Conform statutului său, Curtea Constituțională, unica autoritate de jurisdicție constituțională, este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției (art.134 alin.(1) și (2)). Această prevedere statutară presupune obligația Curții de a garanta supremația legii fundamentale în toate circumstanțele, inclusiv prin respectarea propriilor atribuții, expres stipulate în art.135 alin.(1) din Constituție.

Potrivit dispozițiilor generale din Legea cu privire la Curtea Constituțională (art.4 alin.(2) și Codul jurisdicției constituționale (art.4), competența în materie a Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică.

Revizuirea Constituției (art.141 alin.(1), art.142) se efectuează prin legea cu privire la modificarea Constituției, care este o lege constituțională (art.72 alin.(2), art.143).

Prin urmare, intenția de a abilita Curtea cu atribuții în materia exercitării jurisdicției constituționale poate fi realizată numai pe calea revizuirii Constituției, prin adoptarea legii cu privire la modificarea Constituției - lege constituțională. Abilitarea Curții cu atribuții în materia jurisdicției constituționale fără modificarea Constituției ar însemna de fapt revizuirea statutului constituțional al Curții, destinația și semnificația activității căreia este de a garanta supremația Constituției.

4. La 26 decembrie 2004 Curtea Constituțională s-a pronunțat prin aviz asupra proiectului de lege pentru completarea art.135 și modificarea art.136 din Constituție, care prevedea un mecanism subsidiar de protecție a drepturilor omului în Republica Moldova, permițând cetățenilor să sesizeze direct Curtea Constituțională atât pentru declanșarea procedurii de control al constituționalității legilor, cât și pentru soluționarea plîngerilor în recurs constituțional.

Analizînd proiectul de lege, Curtea a relevat că instituirea recursului constituțional la nivel național va contribui la protecția mai eficientă a drepturilor și libertăților statuate atât de Constituția Republicii Moldova, cât și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Prin examinarea recursurilor constituționale Curtea, potrivit proiectului de lege constituțională, urma să se pronunțe, în prima și ultima instanță, asupra încălcărilor comise în acest sens de autoritățile publice și instanțele judecătorești. Potrivit proiectului de lege, plîngerile constituționale, pînă a fi depuse într-o instanță internațională, pot fi examinate de Curtea Constituțională, unica autoritate abilitată să interpreteze oficial normele constituționale. Curtea a constatat că proiectul de lege nu încalcă principiul unității materiei constituționale, iar elaborarea și concretizarea procedurii de recurs constituțional intră în competența exclusivă a Parlamentului.

Astfel, în strictă conformitate cu atribuția sa, Curtea s-a pronunțat asupra inițiativei de revizuire a Constituției pentru deschiderea accesului cetățenilor la Curtea Constituțională.

5. În cazurile anterioare de respingere a sesizărilor pentru interpretarea Constituției Curtea a relevat că sînt supuse interpretării dispozițiile constituționale imprecise sau incomplete, sau cele care generează ambiguități în procesul aplicării într-o situație concretă. Scopul oricărei interpretări a normelor constituționale este de a asigura unitatea și înțelegerea corectă a conținutului și sensului lor autentic; sesizările pentru interpretarea Constituției trebuie să conțină indicii certe asupra percepției neunivoce de către subiecți a dispozițiilor constituționale aplicate. Or, sesizarea în cauză, fiind generată de situații de drept verosimile, ipotetice, nu întrunește condițiile necesare pentru interpretarea art.135 din Constituție.

Întrucît nu încadrează date pertinente și admisibile pentru interpretarea art.135 din Constituție, sesizarea este considerată nemotivată și neconformă cu art.39 din Codul jurisdicției constituționale, prin urmare, nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Conform rigorilor art.24 alin.(1) și (2), art.31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.6 alin.(1) și (2), art.64 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Nu se acceptă spre examinare în fond sesizarea pentru interpretarea art.135 din Constituție.
2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Victor PUȘCAȘ

Chișinău, 4 decembrie 2006.